

Lisa 1

Laste- ja perede osakonna teenuste kirjeldused

Eripedagoog koolis

- õpilase arengu- ja õpioskuste taseme kindlaks tegemine ja tema arengut mõjutavate tegurite ning õpivajaduste välja selgitamine;
- õpetajate juhendamine ja nõustamine õpilase õppe planeerimisel ja läbiviimisel;
- õpiabirühma- või individuaaltundide ettevalmistamine ja läbiviimine õppeasutuses;
- õpilasele rakendatud tugimeetme tulemuslikkuse hindamine ning hindamistulemuste dokumenteerimine õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil vähemalt kord õppeaastas.

Koolipsühholoog

- õpilaste psühholoogilise arengu ja toimetuleku hindamine;
- õpilaste individuaalne nõustamine õppetöös, vaimset tervist, suhteid ja isiklikku elu puudutavates küsimustes;
- õpilaste individuaalne ja grupiviisiline nõustamine probleemsituatsioonides ning psühhosotsiaalsetes kriisiolukordades;
- koolitused ja infoengud õpilastele käitumis- ning suhtlemisprobleemide ennetamiseks;
- õpetajate ja haridusasutuse juhtkonna nõustamine õpilaste vajadusi arvestavat arengu- ja õpikeskkonda ning psühhosotsiaalseid kriisiolukordi puudutavates küsimustes;
- lapsevanemate individuaalne nõustamine lapse arengut, õppimist ja käitumist puudutavates küsimustes;
- psühholoogiaalased koolitused ja infoengud lapsevanematele.

Sotsiaalpedagoog koolis

- õpilaste sotsiaalse tõrjutuse ilmingute ennetamine ja leevendamine ning preventiivse töö korraldamine. Koostöös õpilase, õpetajate ja lapsevanematega esilekerkinud sotsiaalsete ja koolikohustuse täitmist takistavate probleemide väljaselgitamine, hariduse omandamist ja eakohast tegutsemisvõimet takistavate tegurite analüüsimine ning ennetus- ja lahendustegevuste koordineerimine. Tegevusplaani koostamine õpilase suhtlemisoskuse ja sotsiaalse pädevuse kujundamiseks, arvestades hindamise ja analüüsi tulemusi ning erinevatel tasanditel olemasolevate abi- ja tugivõimaluste määratlemine;
- vajadusel õpilasele erinevate toimetulekustrateegiate õpetamine ja mudeldamine, sh sotsiaalsete oskuste ja eneseregulatsiooni arengut toetavaid tegevusi. Käitumise tugikava

koostamine, toetamaks õpilase käitumis ja suhtlemisoskusi, tunnetusprotsesse, sotsiaalset pädevust ning füüsilist, vaimset ja emotsionaalset tervist;

- töötulemuste analüüsimine ja dokumenteerimine, vastavalt õigusaktides sätestatule ja haridusasutuse töökorrale;
- õpilase huvide kaitse tagamine;
- õpetajate ja lapsevanemate juhendamine sobiliku ning õpilast toetava õpi- ja arengukeskkonna kujundamisel, sekkumiste rakendamisel;
- konfliktiolukorda sekkumine erapooletult ja lahendustele orienteeritult, konflikti põhjuste väljaselgitamine ning lepitus- ja vahendustegevuste korraldamine;
- õpilast ümbritsevas koostöövõrgustikus osalemine ja vajadusel teiste tugispetsialistide kaasamine.

Logopeed lasteaias

Logopeedilise töö eesmärgiks lasteaias on laste kõne- ja keelepüete ennetamine ning kommunikatsioonivõime ja -oskuste arendamine.

Tööülesanded:

- lapse kommunikatsioonivõime (kõne- ja suhtlemisoskuste) hindamine ja teraapiat vajavate laste väljaselgitamine;
- lapse kommunikatsioonioskuste, suulise ja kirjaliku kõne arendamine, taastamine või kompenseerimine ning tunnetustegevuse (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemine) arendamine;
- õpetajate ja lapsevanemate nõustamine ja toetamine lapse kommunikatsioonivõime arendamisel, taastamisel ning kompenseerimisel.

Eripedagoog lasteaias

Eripedagoogilise töö eesmärgiks lasteaias on laste arengutaseme väljaselgitamine ja arengu igakülgne toetamine.

Tööülesanded:

- lapse arengu jälgimine ja hindamine ning eripedagoogilist abi vajavate laste väljaselgitamine koostöös rühma õpetajatega;
- lapse vajadustele vastavate õppe-kasvatustöö tingimuste loomine ja vahendite kohandamine;
- lapse tunnetustegevuse (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemine), kommunikatsioonioskuste ja kõne arendamine;
- lapse sotsiaalsete, mängu- ja õpioskuste kujundamine koostöös rühma õpetajate ja lapsevanematega;

- rühmaõpetajate, lapsevanemate ja lasteasutuse juhtkonna nõustamine ja toetamine arendustegevuste planeerimisel ja individuaalsete arenduskavade koostamisel;
- eripedagoogilist abi vajavate laste arenguestlustel osalemin

Psühholoog/pereterapeut

1. Kliendi või pere hindamine

Mõista kliendi arenguvajadusi ja toetusvõimalusi, pere ressursse ja olemasolevate võrgustikuliikmete olulisust põhjusel, et suhete süsteemi kaudu toetada last/noort ja tema võimalikku sümptomit (õpiraskus, käitumisprobleem, ülitundlikkus, ärevus või depressioon, psüühiline või neuroloogiline eripära).

1.2. Tegevused teenuse osutamisel:

- esmase lapse/noore psüühilise eripära ja suhete süsteemi ning võimalusel esiplaanil olevate käitumismustrite hindamise läbiviimine teraapia vajaduse väljaselgitamiseks või teise spetsialisti/teenuse kaasamiseks või jätkamiseks;
- nõustamise eesmärgi seadmine koos kliendiga;
- vajadusel genogrammi koostamine suheldes lapsevanema(te)ga ja nende juuresolekul lapse/noore praeguse elukolukorra paremaks mõistmiseks;
- vajadusel teiste eriala spetsialistide vastuvõtule suunamine ja infovahetus nendega lapse/noore/pere olukorrast;
- lapse/noore lähi- ning formaalvõrgustikule sobiva arengukeskkonna ja abi võimaluste selgitamine, tugevuste ja ressursside esiletoomine;
- lapse/noore lähedaste ja teiste spetsialistide nõustamine lapsele/noorele sobiva arengukeskkonna kohandamisel/loomisel;
- lapsevanemate nõustamine lapse/noore arenguvajaduste ja enda suutlikkuse osas.

2. Alus teenuse osutamiseks

Teenuse osutamine on vajalik lapse/noore psüühilise eripära (sh lapse/noore võimalik depressioon/ärevus, käitumisprobleem lasteaias, koolis) senisest põhjalikumaks hindamiseks pere kontekstis ja süsteemsete sekkumiste planeerimiseks ühiselt võrgustikupartneritega.

2.1. Tegevused teenuse osutamisel

- korduvad vestlused pereliikmetega;
- suhete süsteemi uurimine perekonnas ja lapse/noore ümber kasutades esmajoones pere genogrammi, verbaalset ja mitteverbaalset suhtlust, suhete kaardistust;

- korduv infovahetus ja kokkulepped perekonna ja teiste spetsialistidega (sotsiaalpedagoog, juhtumikorraldaja, õpetaja, vajadusel juhtumimeeskonna liikmetega) lapse/noore arengu- ja abivajaduse või eluolukorra väljaselgitamiseks ja süsteemse sekkumise planeerimiseks;
- perestruktuuri ja lähedussuhte ning lapse/noore emotsionaalse ning sotsiaalse arengu hindamine, laiema hüpoteesi püstitamine ja võimalusel jagamine perega lapse/noore taolise käitumise kui toimetulekuviisi vajalikkusest perekonnas;
- esmane vanemluse toetamine ja lapsevanemate jõustamine ning konkreetne juhendamine;
- tugevustele toetumise ja koostöö juurutamine võrgustikutöös, vajadusel ja võimalusel võrgustiku kohtumise kaudu, et sekkumine muutuks senisest süsteemsemaks;
- pereteraapia või muu teenuse vajaduse, sobivuse ja motivatsiooni hindamine;
- nõustamistöö eesmärkide seadmine.

3. Töö perega

Perenõustamise konsultatsiooni või uuringu või mõne muu spetsialisti (sotsiaalpedagoog, psühholoog, eripedagoog, logopeed või juhtumikorraldaja) tegevuse/hindamise tulemusena on selgunud, et peres on lapse/noore ümber ebapiisavalt lähedust, lapse/noore positsioon peres on nõrk või perekonnas on psüühilise eripäraga või antisotsiaalse käitumisega pereliige (laps, noor, lapsevanem). Pere omab valmisolekut ja vajab pikaajalist tuge pereteraapia meetodil ning perekonnas on ressursid muutusteks.

3.1. Tegevused teenuse osutamisel

- teraapia eesmärgi püstitamine ja selle täiendamine, teraapia ettevalmistamine ja teraapiaseansside planeerimine minimaalselt kaheks, aga soovitatavalt vähemalt kuueks kuuks, kohtumiste läbiviimine ja ülestähendamine;
- suhete süsteemi ja käitumismustrite uurimine, jõuressursside hindamine perekonnas ja lapse/noore ümber kasutades esmajoones pere genogrammi, verbaalset ja mitteverbaalset suhtlust, suhete kaardistust, küsitlemist;
- peresuhete kirjeldamine (ülemäärane lähedus või kaugus, rigiidsed või hajusad piirid jne) ning psüühikahäire käsitlemine kaasates vajadusel psühhiaatrit/psühholoogi;
- töö genogrammiga pere osalusel;
- terapeutilise suhte loomine ja hoidmine;
- lapsevanemate jõustamine, kui nad seda vajavad ja võimalusel jõuressursi suurendamine tulevikus;
- teraapiatehnikate kasutamine;

- esmane vanemluse toetamine, vanemate kasvatusstiili analüüsimine koos nendega ja lapsevanemate jõustamine ning konkreetne juhendamine;
- tugevustele toetumise ja koostöö juurutamine võrgustikutöös, vajadusel ja võimalusel võrgustikukohtumise kaudu;
- vajadusel pereliikmete õpetlik juhendamine eelkõige lapse/noore arengu toetamiseks ja tema käitumisega tegelemiseks, psüühiliste eripäradega toimetulekuks;
- terapeutilise töö tulemuslikkuse ja peres toimuva suhete muutuse pidev hindamine, kokkuvõtte koostamine ja vajadusel jagamine;
- võimalusel perelt tagasiside küsimine, neile tagasiside andmine ja koostöös edasise tegevuse kavandamine.